

K Ü L Ö N F É L É K

Nagyarányú nyugdíjazás az államerdészeti tisztikarnál.
Az állami erdészeti tisztikar állományában — leszámítva egyes kivételes eseteket — úgyszólván évek óta elmaradtak a nyugdíjazások, aminek természetzerű következménye lett az, hogy ezt a fájdalmas, amputálásszerű beavatkozást, egyszer mégis csak végre kellett hajtani.

Innen kívülről csak csendes szemlélői vagyunk az eseményeknek, legfeljebb azt fájlaltuk, hogy az ilyen természetellenes állapot alkalmat nyújtott arra, hogy a fiatalabb generáció jogos érdekei szembekerüljenek az elmúlt idők érdemes tisztviselőinek ellentétes érdekű, de a mai időkben könnyen megérthető óhajaival.

Őszintén sajnáljuk azonban azokat az érdemes szaktársainkat, akiket a néhány hónapi időközzel előbb foganatosított nyugdíjazás a most nyugdíjazottakkal szemben relatíve *meg nem okolható* hátrányos helyzetbe juttatott.

Reméljük, hogy ezzel a fájdalmas műtéttel az elégedetlenség méregfoga végleg kihúzatott s az utóbbi időkben észlelt nyugtalanságot az új vérkeringés eleven ereje mielőbb el fogja oszlatni.

A számra és súlyra nézve nem csekély, 14 nyugdíjazott szaktársunk működésének méltatására ez alkalommal, sajnálatunkra, nem terjeszkedhetünk ki.

Halálozás. Bükkel János m. kir. erdőtanácsos, az O. E. E. rendes tagja, 1925 december hó 23-án Kaposvárott hosszas szenvedés után elhunyt.

A megboldogult különösen arról volt nevezetes, hogy mestersen kezelte a flótát, művészi nívón a fűttszót.

Egyik szaktársunk az alábbi kis versben kívánta megörökíteni emlékét:

BÜKHEL JÁNOS FEJFÁJÁRA

*Elnémult a flóta,
Kiszáradt a fája...
Mehalt a gazdája.*

*Bánatos azóta
Sok könnyes szempilla,
Téged sirat Trilla!*

Dr. H. Gy.

Aladics Emil ny. m. kir. erdőtanácsos, az O. E. E. rendes tagja, 69 éves korában folyó évi január hó 2-án Főgarason hosszas szenvedés után elhunyt.

Schmidt Zsigmond erdőmérnök, az O. E. E. rendes tagja, Nagykanizsa r. tan. város gazdasági tanácsosa, 1925. évi december 18-án, 58 éves korában elhunyt.

Életének önkezelével (vadászfegyverrel) vetett véget. Képzett

botanikus volt. Közel 2 évtizeden át Ploestiben kertészeti telepet tartott fenn.

Ugyanezen napon hunyt el Nagykanizsán a megboldogult rokona, *Kárpáti Lajos* m. kir. erdőtanácsos özvegye.

Szekerés Sándor, az O. E. E. rendes tagja elhunyt. (Közlebbi értesítést nem kaptunk.) Béke hamvaira.

Új ügybeosztás a földművelésügyi minisztériumban. Az új ügybeosztást, amelynek megalkotása bizonyára még a régi erdészeti vezetőség előterjesztése szerint született meg, az alábbiakban közöljük.

I. FŐOSZTÁLY.

Főnök: Pfeiffer Gyula, miniszteri tanácsos. Helyettese: de Pottere Gerard, miniszteri tanácsosi címmel és jelleggel felruházott főerdőtanácsos.

1. ügyosztály. Erdőrendészet.

Az erdők fenntartásáról szóló törvényes rendelkezések végrehajtása. Az erdőkárügyek. Az erdei termékek szárazon és vízen való szállításának kérdéseinek felmerülő hatósági eljárásokkal kapcsolatos ügyek. Az üzemtervszerű gazdálkodásra nem kötelezett erdőkre vonatkozó fahasználati engedélyek. Az erdőirtási és feldarabolási ügyek. A védőerdők kijelölése és nyilvántartása. Az ásvány- és gyógyforrások és vizek védőterületeinek kijelölésével kapcsolatos erdészeti vonatkozású ügyek. Az országos fontosságú energiaforrások használatával kapcsolatban felmerülő erdészeti kérdések. A közlegelők faállományának használatával kapcsolatos kérdések erdészeti szempontból való véleményezése.

Az erdészet gazdaságpolitikai kérdései. Az erdőbirtokok hiteltől szóló 1923. évi XXI. t.-c. végrehajtása. Az erdei termékek kivitelének és behozatalának kérdései. Az erdőgazdasági termeléssel és kereskedelemmel összefüggő szövetkezetek, társulatok és egyéb alakulatok erdészeti vonatkozású ügyei. Az erdészeti törvények előkészítése. Törzskönyvelési ügyek. Erdőgazdasági statisztika. Az erdészeti szakoktatás adminisztratív és dologi ügyei. Szakirodalom. Erdészeti szakegyletek és társulatok ügyei. Az államrendészeti gyermeknevelési alap ügyei.

Osztályvezető: Papp Béla, főerdőtanácsos. **Személyzet:** Tomaszovszky Imre, főerdőtanácsos. Vidos Miklós, erdőtanácsos, Pukács Endre, erdőtanácsos, Törzs Artur, főerdőmérnök, Szabó Benedek, főerdőmérnök, Pászthory Ödön, főerdőmérnök, vitéz Szilágyi Ilosvay Lajos, erdőmérnök, Csernay Antal, erdőmérnök.

2. ügyosztály. Erdőtelepítés, kopárfásítás.

Az erdőtelepítések kormányzati irányítása és ellenőrzése, ideértve az alföldi erdők telepítéséről és a fásításokról szóló 1923. évi XIX. t.-c. végrehajtását is. Az 1879:XXXI. t.-c. 165. §-ának, az 1885:XXIII. t.-c. 55. §-ának, továbbá az 1894:XII. t.-c. 13. és 14. §-ainak hatálya alá eső kopár, futóhomokos, vízmosásos területek kijelölése és azokkal kapcsolatos műszaki és adminisztratív ügyek. Az erdőtelepítéshez és kopárfásításhoz szükséges csemeték nevelése és kiosztása. A szíkesek megjavításával kapcsolatos ügyek. A természetvédelem és a természeti emlékek ügye.

Osztályvezető: de Pottere Gerard, miniszteri tanácsosi címmel és jelleggel felruházott főerdőtanácsos. Személyzet: Hibbján János, m. kir. gazdasági főtanácsos, főerdőtanácsos, Spettmann János, főerdőtanácsos, Lipcsey László, főerdőtanácsos, Gulyás Jenő, főerdőtanácsosi címmel felruházott erdőtanácsos, Francisey Vilmos, erdőtanácsos.

3. ügyosztály. Erdőgazdaság és igazgatás.

Az erdészeti szolgálat szervezési ügyei, ideértve az erdészeti igazgatásról szóló 1923. évi XVIII. t.-c. végrehajtását. Az erdészeti alkalmazottak összes személyi és fegyelmi ügyei. A költségvetés egybeállítás. Az erdőgazdasági eljárások irányítása, fejlesztése és kormányzati felügyelete. Birtokrendezéssel kapcsolatos erdészeti ügyek. Az erdőgazdasági termékek kereskedelmi méretezését és minőségét szabályozó kérdések. Az erdei termékekkel kapcsolatos ipari ügyek erdészeti vonatkozású kérdései. Az állami erdőgazdasági birtokok igazgatása. Az 1898. évi XIX. t.-c. végrehajtásával kapcsolatos ügyek. Az állami erdőbirtokokkal kapcsolatos úrbéri birtokrendezési, kegyúri, censualis, ingatlanvételi, eladási és esereügyek. A Magyarországi Faértékesítő Hivatal felszámolásával kapcsolatos ügyek. Az Országos Erdei Alapról szóló 1923. évi XX. t.-c. végrehajtása.

Osztályvezető: Beyer Jenő, főerdőtanácsos. Személyzet: Enyedí János, főerdőtanácsos, Hollós Gyula, főerdőtanácsosi címmel felruházott erdőtanácsos, Irinyi Aurél, főerdőtanácsosi címmel felruházott erdőtanácsos, Fröhlich Brunó, erdőtanácsos, Wehofer Mihály, főerdőmérnök, Lengyel Sándor, főerdőmérnök, Hajdu János, erdőmérnök.

4. ügyosztály. Erdészeti építkezések és erdőrendezés.

Az erdőgazdasági üzemtervek (használati tervek) végrehajtásának ellenőrzése, erdőfelmérés, határrendezés. Az állami

Petényi Keresztély, főerdőtanácsos, Székács Vince, erdőtanácsos, Marsalkó Ferenc, főerdőmérnök, Eröss Gyula, főerdőmérnök. erdőkben, valamint az állami ellátásba vett összes egyéb erdőkben végzett erdőgazdasági magasépítkezések, út-, vasút- és vízepítkezések, valamint az államerdészeti kegyuri építkezések műszaki ügyei. Az állami erdőkben, valamint az állami ellátásba vett összes egyéb erdőkben tervezett erdőgazdasági és erdei forgalmi berendezések létesítésének műszaki ügyei, az erdészetet érdeklő vízszabályozási, ármentesítő műszaki kérdések.

Osztályvezető: Chabada Géza, főerdőtanácsos. Személyzet:

*

Az ügyosztályok beosztását illető észrevételeinket későbbi alkalomra tartjuk fenn.

Anélkül, hogy bármilyen személyi vonatkozása lenne továbbbi észrevételünknek, a veszteség rovatán kell elkönyvelnünk azt a tényt, hogy a szanálás, illetőleg létszámunk redukálása folytán állítólag nem ütöttük meg azt a mértéket, mely szerint az államerdészeti tisztikar részére a IV. fizetési osztályba sorozott h.-államtitkári állás, illetőleg államtitkári hatáskör biztosítható lett volna.

Ha ez így áll, ezidőszertint nincs más hátra, mint türelemmel bevárni annak az időpontnak bekövetkeztét, a mikorra az erdészetet megillető államtitkári állás és hatáskör visszaállításának *előfeltételei ismét* bekövetkeznek, őszinte nyíltsággal kifejezve azt, hogy ezirányú törekvésünk változatlanul fennáll.

Elvi álláspontunknak ez a megrögzítése azonban nem zárja ki azt, hogy Mayer Károly államtitkár urat, mint az erdőgazdaságnak és az erdészeknek régi barátját, — mint akihez az erdészeti ügyek legfelső referádája tartozik — új minőségében őszinte örömmel ne köszöntsük és egész bizonnal legjobb indulatú munkásságához sok sikert ne kívánjunk.

Az erdészeti főosztály élére Pfeiffer Gyula miniszteri tanácsos került, aki az erdészeti építkezéseknél, többrendbeli erdészeti és vadászati kiállítás rendezésénél, nemkülönben magasabbfokú kereskedelmi és üzleti szellemet feltételező üzemek vezetésénél tett hírnévre szert s jelenleg is nem egy igen tekintélyes társadalmi intézmény élén áll.

A főosztályfőnöki hatáskörben helyettese: de Pottere Gerard miniszteri tanácsos egyben az eddig is nagy gondossággal irányított erdőtelepítési ügyosztályát továbbra is megtartotta.

Osztatlan örömmel olvastuk az erdőrendészeti ügyosztály élén *Papp Béla* főerdőtanácsosnak nevét. A mai nehéz idők nagy feladatai ennek az ügyosztálynak kohójában forrnak ki s minden bizodalunk megvan ahhoz, hogy *Papp Béla* ezeknek a fontos teendőknél sikeres megoldását dűlőre fogja vinni. Ugyaníly rokonérzéssel látjuk az erdőgazdasági ügyosztály élén *Beyer Jenő* erdőtanácsos személyét, akinek rátermettsége nem szorul ismertetésre. *Chabada Géza* főerdőtanácsos eddigi ügyköre az erdőrendezési ügyosztály teendőivel bővült ki, azonban úgy véljük, hogy ennek a két ügykörnek összefoglalását csak rendkívüli körülmények okolhatják meg.

A „**Gazdasági fatermesztés**“ kézikönyve megjelent. Szerzője: *Bodor Gyula* ny. min. tanácsos, a debreceni m. kir. gazdasági akadémián az erdőszettan előadója. Célja az, hogy a gazdasági akadémiái hallgatónak tankönyvül szolgáljon az „Erdészettan“ tanításánál; gazdaközönségünknek pedig vezérfonalat nyújtson a faterlepítési, fanevelési (általában a fatermesztési) munkálatoknál.

A társakadémiák (Keszthely és Magyaróvár) szintén be fogják vezetni tankönyvül és így a tanítás iránya és anyaga egységessé válik. A mezőgazdasági kamara és gazdasági felügyelőség, gazdasági egyesület a gazdaközönség körében szándékozik azt terjesztetni és gazdáinkat a fatermelés ügyének sikeresen megnyerni a debreceni kerületben.

A munka kizárólag gyakorlati irányú és azokat a tapasztalatokat foglalja össze még elméleti részében is, melyeket szerző 10 év alatt a fiemei Karszt erdősítésének bevezetésénél és megalapozásánál — 12 év alatt a besztercenaszódi és csikmegyei magashegységi erdők elavult gazdasági rendszerének átalakításánál — 8 év alatt a gazdasági szakoktatásnál és az Alföld gazdasági fatermesztésénél önálló kísérletezéssel, megfigyelésekkel és adatgyűjtéssel, szakirodalmunk állandó figyelemmel kísérése mellett szerzett.

Szerző irányelve úgy itt, — mint egész gyakorlati működése alatt — az volt, hogy (amint *Hartig* jelezte) „A természet a mi nagymesterünk, tőle tanuljunk“.

Ez alkalommal, az idő rövidsége miatt, a mű ismertetésére még nem térünk ki, csupán örvendetes híradásként közöljük, hogy fehérhollóként megjelent már egy erdészeti vonatkozású kézikönyv is s az is magán-tevékenység produktuma. A 142 oldalra terjedő izlésesen kiállított tankönyvet a debreceni „*Melius*“ könyvkiadóvállalat adta ki. Beszerzési ára 60.000 korona.

Az alföldi erdőtelepítési szaktanács 1925. évi december hó második felében tartotta meg rendes ülését. Ez alkalommal elnöklő *Kaán Károly* államtitkár bejelentette, hogy az *alföldi*

erdők telepítéséről és a fásításokról szóló 1923. évi XIX. t.-c. végrehajtási utasítása megjelent s ezzel a törvény életbelépett, hazai erdőgazdaságunk pedig jelentős fordulóponthoz érkezett, mely nem talált készületlenül.

Az erdészeti igazgatás új szervezése során ugyanis az Alföldön szükséges erdészeti hivatalok úgyszólván már mind helyben voltak és eddigelé is egyengették azt az utat, melyet az új törvény előír. A törvény végrehajtása szerint természetesen elsősorban azokra a területekre kell kiterjednie a működésnek, amelyek mezőgazdasági művelésre egyáltalában nem, vagy csak alárendelt mértékben alkalmasak. A csonka országnak ez a területe mintegy 200.000 kat. holdra tehető, amely területnek a kultúra részére való meghódítása hosszabb időre terjedő alapos munkálkodást jelent.

Ennek a munkának céltudatos előkészítése és alátámasztása képezi az alföldi erdőtelepítési szaktanács egyik főfeladatát.

Ezek után foglalkozott a szaktanács a talajnedvesség mérésének kérdésével. Mivel a különböző talajok nedvességtartalmának megismerése az Alföld fásítása szempontjából rendkívül fontossággal bír, Pinkert Zsigmond és dr. Sávoly Ferenc szaktanácsstagok szakszerű utasítást dolgoztak ki a jelzett és eddig ismeretlen adatok meghatározására. A szaktanács ezt az utasítást elfogadta és elhatározta, hogy az idevonatkozó méréseket mielőbb megkezdi, a talaj különböző mélységeiből származó talajminták kiemelésére alkalmas talajfurót, valamint a súlyméréshez szükséges minél egyszerűbb kivitelű, de megbízható pontosságú mérleget megszerzi.

A talajvízmegfigyelés tekintetében megállapította továbbá a szaktanács, hogy Ny.-ról K. felé a szélességi körök irányában haladó öt vízszintes vonalban elhelyezett régebbi kútsorozaton felül újabban beállított Ény.—DK. irányban haladó kútsorozattal a talajvízmegfigyelő hálózat a Duna—Tisza közén teljesen kiépült. A tiszántúli viszonylatban ellenben a megfigyelőhálózatot legfőképpen a vasuti vonalak irányában még ki kellene egészíteni s ezért elhatározta a szaktanács, hogy ott még 25 új megfigyelőállomás létesítését javasolja, amellyel a talajvízmegfigyelőállomások száma 125-re emelkednék. Az 1925. év folyamán észlelt adatokat az előző évekhez hasonlóan grafikonok szemléltetik. Ezekből kitűnik, hogy a talajvízszint az 1925. évben feltűnő eltéréseket nem mutatott, amihez mindenesetre az elmúlt tél csapadékháánya is hozzájárult. A maximális vízállás között már több éven át tapasztalt erős különbséget tehát 1925. év folyamán nem lehetett észlelni.

Behatóan foglalkozott a szaktanács az erdei vetőmagvak származásának kérdésével is, mely mindenképpen más elbírálást igényel, mint a mezőgazdasági magvak származása.

Az erdei vetőmagvakat két csoportba kell osztanunk és pedig az elegyítés, kísérlet és egyéb célra szolgáló, szórványosan előforduló és kisebb mennyiségben szükségelt magvak csoportjába, továbbá a csemetenevelés és erdősítés céljaira nagyobb tömegben szükségelt magvak csoportjába, ahová elsősorban a tölgy, cser, akác, erdei- és fekete fenyő sorolható.

Előbbi magvak túlnyomóan házilag gyűjthetők. Ezért meg van a lehetősége annak, hogy mindenkor erőteljes fejlődésű, szép növéstű, korosabb kifogástalan magfákat keressünk, miáltal a származási hely, a fajtisztaság, a mag begyűjtése, gondozása, szállítása, csiraképesége és állami csemetekertekben való elvetése teljesen ellenőrizhető. A tömegmagvak beszerzésénél azonban, országunk és erdőségeink szánalmas megcsönkítése óta, csaknem kizárólag a magkereskedő által behozott ismeretlen származású, nem egyszer selejtes árúra vagyunk utalva. Kivánatos ezért, hogy ebben az irányban is oly eljáráshoz folyamodjunk, mely a fajtisztaság, kifogástalan származású és csiraképesű magvak beszerzését biztosítja s ezért ezt a kérdést esetleg nagyobb uradalmakkal és megbízható magkereskedőkkel karöltve államilag ellenőrzött magvak forgalombahozatala által meg kell oldani. Mindenképen célirányosnak mutatkozik az erdei magvakat nemesak a származási helyre vonatkozólag, hanem az általuk elért csemetekerti eredményt és ha lehetséges, a kiültetett csemeték további fejlődését illetőleg is nyilvántartani.

Javasolja továbbá a szaktanács, hogy az Alföldön már eddig *bevált és közismert fajokon* kívül a nyárfafélék tenyésztésére fordítsunk több figyelmet és a kanadai nyár mellett a franciák által kitenyésztett, úgy külalak, mint fatömeg és famínőség szempontjából kiválónak ígérkező *Populus angulata cordata robusta* és *Peuplier suisse* regénéré (svájci nemesített nyárfa) elnevezésű fajokkal is kísérletezzünk. Aogyorófélék közül gyakori és bő gyümölcstermése, valamint fájának használhatósága miatt a *Corylus avellana* és a fává növő *Corylus colurna* tenyésztése indokolt. Az Alföld felé hajló szőlőtermő szelíd dombvidéken kiváló figyelmet érdemel a török meggy (*Prunus mahaleb*), mely okszerűen tenyésztve a kisbirtokosoknak tekintélyes jövedelmet nyújtana. Fejlődő gyümölcstermelésünk és a mezőgazdaság egyéb igényeinek kielégítése pedig a nemes fűzék tenyésztésének nagyobb mérvű felkarolását teszi szükségessé.

Az alföldi fasorok létesítésére nagyon sok fajjal alkalmas. Óvakodnunk kell azonban a mezőgazdasági területek túlságos beárnyalásától és ezért fasorok telepítésénél nem kizárólag erdészeti érdekeket vegyünk figyelembe és nem mindig elsőrendű törzseket szolgáltató fajokot válasszunk, hanem hossznövekvés

tekintetében másod-, sőt harmadrendűekkel is elégedjünk meg. Sok viszonylatban tehát a gyümölcsfafélék is sikerrel alkalmazhatók.

A cserje- és bokorfélék tenyésztéséhez főleg azokon a szikes területeken folyamodjunk, ahol a talaj beárnyékolását fafélékkel biztosítani nem lehet, avagy ott, ahol tanyák környezetét kell befásítani és elősövényeket létesíteni. Ily célra szikes területen alkalmazhatók a *Tamarix*-félék, *Prunus spinosa*, *Syringa vulgaris*, *Amorfa fructicosa*, *Symphoricarpa racemosa*; élőszövények alakítására az Alföldön jól beválnak a *Tamrix*-félék, *Thuja orientalis*, *Maclura aurantiaca*, *Gleditschia*.

A kitűzött tárgysorozatnak megfelelően ismertette ezek után Marczell György meteorológiai intézeti adjunctus, a Szeged melletti Királyhalmán az 1924. év, valamint a Hortobágy-pusztán az 1925. év folyamán végzett *szélmegfigyelések* és mérések eredményét. Ezek a megfigyelések az erdőnek a szélesség függélyes és vízszintes eloszlására gyakorolt hatásának meghatározására terjedtek ki. A mérések azt igazolták, hogy az erdőben a szélesség függélyes változása az erdő sűrűségétől, a koronák, vagyis a lombátor fejlettségétől és a talajt borító aljnövényzettől függ. Míg ugyanis sűrű aljnövényzettel borított, átlagosan 180 cm. magas, fejlett koronájú tölgyfialatosban a talaj felszíne felett 10, 70 és 140 cm. magasságban elhelyezett műszerek szélesedtet jeleztek, addig a talaj felszínétől 300 cm., tehát az erdő lombátora felett 120 cm. magasságban álló műszer a normális, azaz a nyílt területnek megfelelő szélességet mutatta. A hosszú és egyenes erdőszélek a szél áramlásának irányát nem változtatták meg, a domború és homorú erdőszélek ellenben $\pm 180^\circ$ -kal térítették el az áramlás irányát, aminek oka, hogy a szélek közelében függélyes, az erdőszegély felső vízszintes éle közelében pedig vízszintes örvénylések keletkeznek. A szélesség vízszintes eloszlását meghatározó mérések legfontosabb eredménye, hogy a szélesség szemben fekvő erdő a sűrűség és magasság arányában hatását az előtte és mögötte fekvő nyílt területen is érezteti. Ritka és alacsony erdőnél a hatás csekély, sűrű és magas erdőnél azonban igen lényeges volt. Az erdő előtt az azt alkotó törzsek magasságában 3—4-szeres távolságában 10—15 százalékkal, az erdőszegély közelében pedig már rohamosan csökkent a szél ereje. Az erdőszegély előtt néhány méternyire a szélnek relatív minimuma, magában az erdőszegélyben pedig mindenkor relatív maximuma volt. Az erdőben igen lapos, majdnem egyenessel helyettesíthető exponenciális görbe szerint fogyott a szél sebessége egy bizonyos távolságban elért minimumig, mely sűrű és magas erdőben 15—20, ritka és alacsony erdőben pedig 150—200 méterre jelentkezett az erdő elülső szélétől, míg azon túl a szél-

sebesség az erdő hátulsó széléig változatlan maradt. A szél mögött fekvő erdőszegélyen küllépő szél sebessége a keresztmetszet hirtelen növekvése következtében hirtelen csökkent az erdőn kívül 15—30 méter távolságban levő minimumig, ezen túl 100—200 méter távolságon belül meglehetősen rohamosan, majd végül exponenciálisan lassan növekedett a normális szélesebességig, amelyet az erdőn túl, annak magasságának mintegy 50-szeres távolságában ért csak ismét el.

Az erdőtelepítés helyes irányítása a szél erejének megtörése szempontjából tehát igen nagy körültekintést igényel, de még nehezebb feladat elé állítja az erdősítőt, ha a biológiai és klimatológiai viszonyokra is ki kell terjeszkedni. Pontos volna tehát még az erdő szélszűrő hatásának tanulmányozása és a homokverés okozta károk elleni sikeres védekezés módjának megállapítása.

Ezek után a püspökladányi kísérleti telepen eddig végzett munkálatok eredményeiről tárgyalt a szaktanács. A vallás- és közoktatásügyi miniszter a telep céljaira 550—650 kat. hold kiterjedésű területet engedett át, amelyből eddig tényleg 198 kat. hold lett küllönféle művelésre igénybevéve. A kísérleti területeken a talajművelés és erdősítés előtt pontos botanikai felvétel és talajelemzés történt, azonkívül a területeket térképezték és a kísérleteket törzskönyvelték. Különféle talajművelési és erdősítési móddal pedig kilencféle kísérletet végeztek; a talajjavítás részleges műveléssel, digózással és mészsizapolással történt. Az eddig lefolyt egy év természetesen kevés idő ahhoz, hogy a kísérletekből minden kétséget kizáró, a gyakorlati életbe átültethető eredményekről és tapasztalatokról lehessen beszámolni. Megállapítható azonban már az, hogy az erdőtelepítés a legsikeresebb ott, ahol teljes talajművelést és talajjavítást alkalmaztunk és ahol az ültetéseket kapálással ápoltuk.

Némi támpontot nyújtanak már az egyes fafajok megválasztásával és telepítésével tett kísérletek is, melyek a jövőben megbízható útmutatást ígérnek. Az eddig végzett munkálatok általánosságban arra utal, hogy a kísérleteknél jövőben a főszólyt a *gyakorlati kivitel gazdaságos voltára* kell fektetni, nem mellőzve természetesen a tudományos kísérletezést sem.

A „Felsődunántúli Erdészeti és Vadászati Egyesület” megalakulása. *A nevezett egyesület titkárának felkérésére közöljük az alábbi tudósítást:*

„Az erdő és vadászati érdekekben sok ízben és ismételtlen nyilvánított kívánságnak eleget téve, több lelkes szakférfi kezdeményezésére a „Felsődunántúli Erdészeti és Vadászati Egyesület” 1925. évi december hó 16-án tartotta meg Győrben a Royal-szálló külön nagytermében alakuló közgyűlését, ame-

lyen a győri m. kir. erdőigazgatóság kerületéhez tartozó törvényhatóságok területén levő erdőbirtokosok, erdőtisztek, az erdő és vadászattal foglalkozók tekintélyes számban jelentek meg.

A mindvégig lelkes hangulatban lefolyt közgyűlést *Véssői Mihály* m. kir. főerdőtanácsos, erdőigazgató nyitotta meg, kinek javaslatára a közgyűlés korelnökké *Babós József* nyug. m. kir. főerdőtanácsost választotta meg. Korelnök mindenekelőtt üdvözlővén a megjelenteket, felkérte *Barrois Andort*, hogy az egyesület megalakításának szükségességét, az egyesület céljait és feladatát ismertesse. *Barrois Andornak* idevonatkozó és a közös érdekek védelmében való vállvetett küzdelem az egyöntetű eljárás és a tömörülésben rejlő erőt vitató, lelkesedéssel fogadott ismertetése után az erdőbirtokosok és magánérősítetek képviselőjében *Vlaszaty Ödön* uradalmi erdőtanácsos, majd a faipar és kereskedelem képviselőjében *peremartoni Nagy Sándor* vezérigazgató, az egyesületnek a közre jótékonyan kiható, üdvös voltára való tekintettel, annak megalakítását időszerűnek és szükségesnek ismervén el, az egyesületet örömmel, szeretettel telt lelkesedéssel üdvözlük.

Az osztatlanul nagy lelkesedéssel fogadott nyilatkozatok elhangzása után a közgyűlés az intézőbizottság részéről előkészített alapszabályokat tárgyalta le, amelynek értelmében kimondotta, hogy a Győr székhellyel bíró „Felsődunántúli Erdészeti és Vadászati Egyesület“-et megalakultnak tekintti, az alapító tagdíjat 100 aranykoronában, a rendes tagsági díjat pedig 10 aranykoronában állapítja meg.

Korelnök előterjesztésére, a folyamatban levő tárgyalásokra való tekintettel, az elnöki állás betöltése egyelőre elhalasztatott, feladatává téve a választmánynak, hogy a felvett tárgyalásokat folytassa le s a legközelebbi közgyűlést annak eredményéről tájékoztassa.

Első alelnökké nagy lelkesedéssel s közfelkiáltással *Véssői Mihály* m. kir. főerdőtanácsos, erdőigazgató választatott meg, ki elnöki helyét elfoglalva, az immár megalakult egyesület minden tagját egyöntetű eljárásra, összetartásra, szeretettel telt támogatásra, az erdészeti és vadászati érdekek megóvására és előmozdítására buzdítván, hatalmas lelkesedéssel és szünni nem akaró éljenzéssel fogadott programbeszédét mondotta el, megköszönve a belé helyezett bizalmat s ígéretet téve, hogy mindenkor a legjobb tudása szerint fogja szolgálni az egyesület érdekeit.

Ezek után a közgyűlés közfelkiáltással másodalelnökké *Rimler Pál* hercegi erdőtanácsost, titkárrá *Barrois Andor* kir. alerdőfelügyelőt, pénztárossá *Kelecsényi Ferenc* nyug. m. kir.

főerdőtanácsost és ellenőrré *Takács* Zsigmond főapátsági erdőmérnököt választotta meg.

Választmányi tagokká választottak: gróf *Csáky* Károly, gróf *Esterházy* László, gróf *Zichy* János, gróf *Khuen-Héderváry* Károly, gróf *Czirák* György, báró *Tunkel* Tamás, *Gévay* Wolf Lajos, *Farkas* Mátyás, *Fekete* Zoltán, *Róth* Gyula, peremartoni *Nagy* Sándor, *Véssei* Ferenc, *Schmied* Ernő, *Fischer* Colbrie Emil, *Sipos* Antal, *Vlaszaty* Ödön, *Horváth* Miklós, *Balás* Emil, *Szabó* Kálmán, *Körmendy* Károly, *Mayer* Aurél, *Tóth* László, *Héjj* János István, dr. *Ajtai* Sándor.

A számvizsgáló bizottságba beválasztottak rendes tagokul: *Karácsonyi* Sándor, *Fiedler* Jenő, *Botos* Sándor.

Póttagokként: *Farkas* Jenő és *Imreh* Dezső.

A közgyűlés után a megjelent tagok ugyancsak a Royal-szálló külön nagytermében mindvégig fesztelen, igaz baráti kedvvel eltöltött társasvacsorára gyűltek össze, amelyen a lelkes felköszöntések egész sorozata hangzott el.

Veszprém, 1925 december 23.

Barrois Andor

a Felsődunántúli Erdészeti és Vadászati Egyesület titkára.

Az Országos Erdei Alapról szóló 1923:XX. t.-c. végrehajtási utasítása (7360/I. A-2—1925.) **megjelent** A végrehajtási utasítás I.-ső és egyetlen fejezete a pénzbüntetéseknek az új rendszerbe beillesztett mikénti kezelésére, az 1884:XXVI. és 1913:XXXIII. t.-cikkeli alapjám befolyt jövedelmeknek az Országos Erdei Alapba való beolvasztására, az O. E. A. egyéb jövedelmeinek kezelésére, a felszámolás alatt álló Magyarországi Faértékesítő Hivatal vagyonállagának az O. E. A. részére való átvételére, az O. E. A. terhére folyósítható kiadások szabályozására s az alap tőkevagyonának mikénti kezelésére nézve tartalmaz rendelkezéseket. A jelen törvény és végrehajtási utasítás életbeléptével az 1884:XXVI. t.-c. 1926 január 1-én hatályát veszítette.

A m. kir. bányamérnöki és erdőmérnöki főiskola évkönyve az 1924—25. évről. Közel 100 oldalas, békebeli mezben kiállított füzet számol be a főiskola ezidei tevékenységéről. A főiskola rektorának, *Tettamanti* Jenő főiskolai tanárnak főiskolai közgyűlési beszéde egyben rövid foglalatja a főiskola ezidei történetének is. Közli ezenkívül az évkönyv néhai dr. *Fodor* László, *Hermann* Emil és *Schelle* Róbert főiskola tanárok nekrológjait, valamint a „*Függelék*”-ben a főiskolai tanszemélyzet személyi adatait és a főiskola főbb statisztikai feljegyzéseit.

Az Országos Gazdasági Munkáspénztár tagjainak összeírása. A m. kir. földművelésügyi miniszter 1925. évi 28.200/1925.

VI. 2. számú rendeletével intézkedett az összeírás iránt (a legutolsó végrehajtási rendelet a Budapesti Közlöny 1925. évi 285. számában, dec. 31-én jelent meg.)

A földművelési min. rendeletnek I. 2. pontja szerint összeírandók az erdőőrök is, miért is a rendelet kérdéses részét szó szerint ideiktatjuk:

2. a „gazdaság“ kifejezés alatt (1907 : XLV. t. c. 1. §. első bekezdése) nemcsak a mezőgazdaság, hanem az őstermelés és a gazdaság minden ága is értendő. Az összeírásba tehát felveendő nemcsak a gulyás, kanász, tehenész, stb., hanem az is, aki az 1907 : LXV. t. c. 1. §-a alapján egy hónapra, vagy hónapot meghaladó időre személyes és folytonos szolgálat teljesítésére mint *vincellér, erdővéd, (erdőszolga), erdőőr, vadőr, halász, halór, mezőőr, hegyőr, községi juhász, községi kanász, kertész, béresgazda, tanyás, (majoros), magtárkezelő, gazdasági kulcsár, gazdaságban alkalmazott éjjeli őr stb.*, illetőleg az is, aki az 1913 : XX. t. c. 2. §-ára való tekintettel gazdaságban személyes és folytonos szolgálat teljesítésére vállalt kötelezettség mellett legalább egy hónapon át mint *szegődményes iparos* (kovács, bognár stb.) van alkalmazva, (amennyiben ipari munkát az illető gazdaságon kívül másnak keresetszerűleg *nem* teljesít). Ugyancsak fölveendő az ily feltételek mellett *szegődményes iparosi minőségben elszerződött képesített gépkezelő* (vizsgázott gépész) is.

Felhívandó az érdekelt figyelme arra is, miszerint fölveendő a *gazdasági vasutaknál* alkalmazott cselédek is, — tekintve, hogy a gazdasági vasúti üzem nem minősíthető iparüzemnek, mert a gyakorlatban ezek a vasútak túlnyomó részben úgy vannak berendezve, hogy a kocsikat kézi- vagy lóerővel a gazdasági cselédek tartják üzemben. *Az ily vasutaknál alkalmazott képesített gépkezelők (vizsgázott gépészek) azonban egyelőre az 1907 : XIX. t. c.-ben előírt betegség és baleset esetére való biztosítási kötelezettség alá esnek* (az 1913 : XX. t. c. 2. §-a alapján).

Elismerés. A földművelési miniszter úr az alföldi erdőtelepítés keretében a gazdasági fásítás terén szerzett érdemeiért *Jószai Bálint* gazdálkodó, szentesi lakosnak elismerő oklevelet adott.

Kérelem. A Budapesti Mérnöki Kamara a mérnöki munkáalkalmak felkutatására akeiőt indított s az ebben való közreműködésre az Országos Erdészeti Egyesületet is felkérte. Ehhez képest felhívjuk a t. Tagtárs urakat, hogy a mérnöki munkáalkalmakat, amelyekről tudomást szereznek, az egyesület titkári hivatalával közölni szíveskedjenek.

„Az erdőgazdaságtudományi kísérletek és kutatások“ cím alatt megindítani szándékolt tudományos folyóirat mostanra tervezett megjelenése — mint halljuk — ezúttal technikai nehézségekbe ütközött, de remélhető, hogy a f. év harmadik-negyedik hónapjában viszontlátjuk 1918-ban elakadt tudományos folyóiratunkat is.

Reméljük továbbá, hogy a folyóirat túlhosszú és pleonaszmusnak hódoló címe is felveszi régi jó patinás elnevezését.

Magyarország földbirtokviszonyai és a földbirtokreform.

Az „Országos Magyar Gazdasági Egyesület“ közgazdasági szakosztályának és a „Magyar Gazdaszövetség“ -nek folyó évi november hó 6-án együttes ülése volt, amelyen *Konkoly Thege Gyula* min. tanácsos, a m. kir. központi statisztikai hivatal mezőgazdasági osztályának vezetője, „Magyarország földbirtokviszonyai és a földbirtokreform“ című előadását tartotta.

A „Magyar Gazdaszövetség“ szükségesnek látta, hogy ezt a rendkívül értékes előadást a nagyközönség részére is hozzáférhetővé tegye. Ezért most *Konkoly-Thege Gyula* előadását külön füzet alakjában is kiadja. A füzet az előadásnak teljes szövegét tartalmazza és az ismertetett adatokat táblázatokba foglalva is közzéteszi. Abból a célból pedig, hogy az előadottakat a külföld is megismerhesse, a füzetben az előadásnak francianyelvű kivonata is közzététetett és a mellékelt táblázatok magyar-francia szöveggel láttattak el.

A füzet ára 1 pengő (12.500 K) és a „Magyar Gazdaszövetség“-nél (Budapest, IX., Üllői-út 25. sz.) kapható.

A füzetben közölt előadásnak gondolatmenete a következő:

Magyarország régi területének birtokviszonyai az 1913. évben általában sokkal kedvezőbbek voltak, mint ugyanakkor az országnak trianoni határain belül eső területén. Ennek következtében *Trianon hatása a birtokviszonyok megváltozása tekintetében is káros volt.* A trianoni határokon belül a közép- és nagybirtokok területének csökkenése a háborúelőtti utolsó békes esztendőök átlagos évi csökkenésének kétszeresére, a földbirtokreform kezdetétől pedig annak ötszörösére emelkedett. E nagy területi csökkenés következtében a közép- és nagybirtokok területe az utolsó tizenkét év folyamán kerekén 1 millió kat. holddal, vagyis 11 százalékkal csökkent, a *kisbirtokok területe pedig 14 százalékkal emelkedett. Ma már az ország 16.15 millió kat. hold területének valamivel több mint fele kisbirtok.*

A 12 év alatt bekövetkezett változások különösen a földbirtokreform következtében a birtokviszonyokat szociális szempontból lényegesen módosították. A birtokviszonyoknak ez a módosulása javulásra mutat. E javulás azonban nagy áldozattal járt,

mert a termelés az új kisbirtokosok rendkívül primitív gazdálkodása folytán visszaesett, annyira, hogy a szántóföldi termelés csökkenésének értéke már ma is mintegy évi 600 milliárd koronára tehető.

A földbirtokreform befejezésekor várható, birtokviszonyok alapján megállapítja, hogy a földbirtokreform eredménye szociális tekintetben még megfelelőbbnek mutatkozik. *A kisbirtokok területe 1913. évi területekkel szemben már 1.74 millió kat. holddal, vagyis 25 százalékkal lesz nagyobb s majdnem 9 millió kat. holdra fog emelkedni.* Az ország szántóföldjeinek területe pedig az összes szántók területének kétharmada lesz. A nagybirtokok, korlátolt forgalmú birtokok összes területe lényegesen kevesebb súllyal fog nehezedni a többi birtokra, míg ezek szántóinak viszonylagos kiterjedése már csupán akkora lesz, mint Magyarországon régi területén volt. Az új kisbirtokosok száma pedig annyira emelkedik, hogy a földműveléssel foglalkozó nincsteleneknek közel háromnegyedrészre jut földhöz. A birtokmegosztás vázolt szociális eredményeivel szemben azonban gazdasági tekintetben a földbirtokreform végleges eredménye még kedvezőtlenebb lesz, mint amilyennek ma mutatkozik, mert *az új kisbirtokok területének nagyarányú újabb növekedése folytán az ország termelése a háborúelőtti átlagos termeléshez képest közel 4 százalékkal lesz kisebb, ami annyit jelent, hogy a mezőgazdasági termelés értékének csökkenése már az évi 1.100 milliárd koronát is meghaladja.*

Mindebből kitűnik, hogy ezek után *elsősorban a földbirtokreform szociális és gazdasági eredményei között mutatkozó ellentéteket kell kiegyenlíteni. Ez pedig megkívánja a földbirtokreform mielőbbi befejezését.* Sőt a jövőben új kisbirtokok alakítását sem lenne szabad mindaddig erőszakolni, amíg az az új kisbirtokos osztály, amely napjainkban jutott és jut földhöz, a földműveléshez szükséges gazdasági képzettséget és az ahhoz megkívánt anyagi javakat megszerzi. Az új kisbirtokos osztálynak megsegítését pedig elsősorban az államnak kell előmozdítania, nemcsak hogy a termelés további csökkenésének gátat vessen, hanem hogy az ország vagyonosodásának is útját egyenesse. Erre pedig feltétlenül szükség van, mert *a földbirtokreform szociális eredményei is csak akkor lesznek teljesek, ha ezeket az új kisbirtokosokat erkölcsileg és anyagilag megerősítik és a nincstelenségből ebben a tekintetben is kiemelik.*